

Gaston Thyssen - dat durf ik zeggen

Gaston Thyssen

Dat durf ik zeggen

Verteld door Gaston Thyssen,
neergeschreven door Tom De Rocker

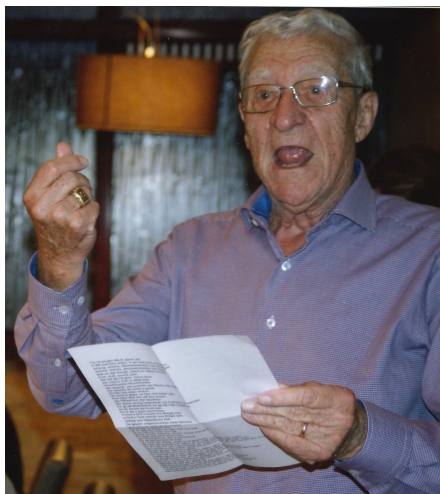
BraveNewBooks

Inhoudstafel

Voorwoord	7
Van voor den oorlog	8
In den oorlog	12
Na den oorlog, naar de normaalschool	26
Het leger	42
Na de legertijd	58
Zwitserland (Teserete – Maloja – Fiesch – Leysin)	61
De volkstelling	65
Voetbal en zwemmen	70
Zwitserland (met ganse familie)	74
Zwitserland (met de patiënten)	75
Zwitserland (huur van chalet)	79
Onderwijs carrière	82
COV	86
WVOP (reizen Venezuela, Senegal)	90
Den Bremberg en Educo	95
Den Okra	96
Van alles dat nog in mijn hoofd op komt (eigen reizen)	101
De koers	109
De kinderen	111
Zwitserland (met Gert en Tania)	114
Maria	118
Dat het niet verloren gaat	124
Mijmeren	133

Voorwoord

In het jaar tweeduizendachttien ben ik beginnen met schrijven over alle dingen die ik heb gedaan. Da's een heel pak. Ik maakte een tijdlijn en verdeelde mijn leven in verschillende periodes. Het liefst van al vertel ik het gewoon, het zin per zin opschrijven is nogal vermoeiend. Tom stelde zich kandidaat om die job voor mij te doen. We begonnen er aan op één april tweeduizendnegentien.

Tom kwam langs en bij een sjat koffie vertelde ik hem over den tijd van den oorlog, het leger, de gebruiken van vroeger, de reizen die ik heb ondernomen, en nog veel meer. Ge zag hem soms zo'n grote ogen trekken van de dingen die ik heb gedaan! Hij heeft alles opgenomen met nen bandrecorder en nadien uitgetypt. Daarna kwam hij langs, las voor wat hij al had en ik corrigeerde waar nodig. Het moet just zijn, nietwaar! En we zijn der belange nog nie. Er staan nog dozen vol foto's en documenten die me helpen te vertellen waar ik allemaal heb gezeten. Zet u neer, want 't is nen helen boterham.

Misschien nog één ding. Het is niet de bedoeling om mensen te kwetsen. Hier en daar liggen er misschien wat zaken gevoelig. Ik kan nogal rechtuit zijn maar ik bedoel er niets slecht mee.

Van voor den Oorlog

Op éérentwintig februari negentienvierendertig kwam ik ter wereld, in het moederhuis van Sint-Gillis-Waas. In die tijd was het nog niet vanzelfsprekend dat ge in het moederhuis ging bevallen als vrouw. Dat gebeurde doorgaans in de eigen woning. Mijn broer Matthieu was de eerstgeborene, daarna kwam ik, als tweede kind. Er zit zeven jaar tussen ons omdat mijn vader Jozef Thyssen, na de geboorte van Matthieu een zwaar ongeluk heeft gehad bij het vervoeren van bomen, per urs oftewel een ‘malle jan’. Dat werktuig had wielen van ongeveer twee meter hoog en de bomen die vervoerd werden hingen daartussen met kettingen vastgemaakt. Het ongeval gebeurde toen mijn vader de oprit op reed van een klompenmaker, en met de wielen in een put terecht kwam die hij niet had gezien. Door de schok daarvan sloegen de bomen opzij en zat zijn been er jammerlijk tussen. Dat is gebeurd in negentienhonderd negenentwintig. Na een periode van een viertal jaar leek het been niet meer te redden en is het geamputeerd. Ik kan dus met zekerheid zeggen dat ik gemaakt ben op één been.

Door het feit dat mijn vader invalide werd, kregen we een kleine tegemoetkoming. In die tijd was dat zeer beperkt. Daar konden we niet van leven. Dus hebben mijn ouders een huis gekocht in de Reepstraat en zijn ze een kruidenierszaak begonnen. Maar pas op, dat was een zaak waar ge alles kon krijgen. Van pekelharing, tot salami, kaas, koffie, tot poeder van het wit – gele kruis die werden verkocht onder den toog. Enzovoort. Die poederkes, dat waren pijnstillers trouwens. Ik moest die gaan halen, tijdens en na den oorlog, per fiets naar Sint-Niklaas, bij apotheker Tuypens aan de oude Kerk, vlakbij de grote markt.

Mijn broers en ik groeiden dus op in de Reepstraat. Niet in grote weelde, maar we hebben toch nooit iets te kort gehad. Dat had ook te maken met het feit dat mijn vader veel hovenierde. Patattenplanten, preiplanten, dat zette hij allemaal in zijnen hof. Ook schorseneren zaaide hij. Daar heb ik mijn groene vingers trouwens ontdekt. Want hij zei altijd: 'Kom mee manneke, komt maar eens kijken hoe ik dat doe'.

Broer Willy

Ik

Dan ging ik op driejarige leeftijd naar de kleuterschool bij juffrouw Justine. Dat weet ik allemaal nog glashelder. De tweede kleuterklas heb ik over geslagen, ik mocht onmiddellijk naar de derde klas. Dat was toch wel speciaal. Dat kwam omdat daar een zuster werkte die verantwoordelijk was voor het jaarlijkse optreden van de kinderen, voor de ouders. Het eerste jaar had ik bij die zuster gezeten en mocht ik tijdens dat toneel de rol vervullen van kapitein op een schip. Dat moet ik dan toch goed gedaan hebben want toen ze het jaar erop voor de derde klas iemand zochten om soldaat te spelen had ze mij in gedachten. Ik heb daar een foto van en dat is volgens mij, de eerste foto die van mij genomen is. Ik sta erop, in soldatenkostuum slepend tot op de grond. Een

mutts op mijn hoofd met typische flos. Die mutts was van Stafke Reins en die had maat zestig. Dus dat zakte geweldig tot over mijn oren. En dan moest ik zingen. Ik alleen. Solist. Mijn eerste singel, mijn eerste solo. *'Ik moest mijn dorpke gaan verlaten, gaan strijden voor mijn land'*. Ik ken het nog hé.

*Ik moest mijn dorpke gaan verlaten.
En gaan strijden voor mijn land.
En nu zwerf ik langs de straten.
Ver van huis en van mijn pand.
En nu moet ik marcheren zozeer,
Met een lans en zwaar geweer.
Ja, dat vind ik veel te kras.
Ik wou dat ik bij ons moeke was.*

En heel die zaal, en dat waren allemaal vrouwen, want de mannen waren intussen opgeëist om soldaat te gaan spelen. We waren toen mei of juni 1940 en België werd aangevallen. Heel die zaal, zat daar te wenen, met slingers en snotters en wat was het allemaal. Dat is een moment in mijn leven dat ik nooit of te nimmer zal vergeten.

Nu, in die periode heb ik een paar keer wat accidenten gehad. Een keer met de kar van de mulder. Ne mulder, was ne molenaar die rond reed met zijn kar langs de boeren om granen. Want de boeren die dorsten zelf thuis maar konden niet malen. Ne mulder reed dus rond om de granen op te halen en bracht ze gemalen terug. Als kleine jongen ben ik eens op dat laddertje, achteraan de kar gekropen. dat paard schatte dat verkeerd in, zette aan. En van de kar lag ik.

Dan heb ik een tweede ongeval gehad bij Lest Flos. Dat was onze buurvrouw. Onze burens waren klompenmakers. Wij zaten daar op de omliggende bomen te ravotten tot ze me plotseling binnen riep. Ik was wel 'hare lieveling', moet ik daarbij zeggen. 'Gaston' zei ze. 'Wij gaan deze middag naar Sinterklaas'. Ik, helemaal wild van enthousiasme, liep naar buiten, los over de mat die daar lag. Dus ik trapte op die mat, maar die

mat schoof weg en ik botste op een emmer met water, die wat verder stond, pal met mijn neus erop. En, voila, mijn neus helemaal open.

Dat is wat ik nog weet van voor den oorlog. En dat is toch nog wel wat, als je rekent dat dit voor mijn zesde levensjaar gebeurde.

In den Oorlog

In negentienveertig zag ik de vliegtuigen mitrilleren op de baan van Vrasene naar Sint-Niklaas. Die sporen hebben we lang gezien maar zijn ondertussen weg. Er zijn nog heel wat beelden die me voor de geest komen als ik aan die periode denk.

Alles werd gerantsoeneerd in den oorlog. Voor ieder product kreeg iedereen zegels die maandelijks moesten afgehaald worden in het gemeentehuis. Bijvoorbeeld, een brood was zegel nummer één. In de winkel moesten die zegels dan geplakt worden op borderellen. 's Avonds kon ge zo uw mond niet meer opendoen van het plakken, dat was mijn werk gewoonlijk. Met die borderellen moest ge dan gaan naar de grossist, er waren er toen een drietal in Sint-Gillis. En die brachten dan suiker, kruidenierswaar, enfin, alles wat ze konden krijgen. Geld kwam er niet aan te pas.

Die rantsoenering, dat was potverdorie net genoeg om in leven te blijven. Als ge niets kon bijverdienen links of rechts, dan waart ge ne sukkelaar. Wij hadden één geluk dat mijne nonkel, nonkel boer Matthys er was. Die naam heeft een geschiedenis. De Thyssens noemde ze in Sint-Gillis allemaal 'Matthys', omdat mijn grootvader Matthijs Thyssen noemde. Hij kwam uit de Kemphoek waar drie verschillende takken Thyssens uit voort kwamen die zich hier gevestigd hebben als schaapherders, vanuit Nederland. Matthyssen, de scheppers en de Herder. Dat waren de drie struiken. En zo noemde we ons 'Matthys'. Mijn peter hield zich eraan, dat wanneer er een kind geboren was en hij de Peter moest zijn, ze Matthys gingen heten. Bij sommige is dat gelukt. Andere zeiden vlakaf 'dat doen we niet'. Bij ons, deden we dat wel. Ons moeder

deed dat ook. Dus mijn broer heet Matthys maar zij zei, 'nu ga ik zeggen: Matthieu.' Ons tante Lisa heeft zo ook een Matthys voortgebracht. En zo zijn er een heel pak. Na mij kwam nog een broer, Willy in zesendertig en in vijfenvierzig mijn zus, ons Christiane.

Mijn moeder beviel van mijn zus tijdens de bevrijding, dubbel feest was dat. Maar, terug naar den oorlog en boer Matthys offerwel Nonkel Boer die voor ons extra kansen voorzag.

Mijn moeder

Bij ons thuis, was het altijd de zoe-ten inval. In onze buurt wemelde het van smokkelaars. Het smokkel-en van allerlei grondstoffen was een noodzakelijke activiteit om toen te kunnen overleven. 's Nachts gingen zij de grens over, vanuit Holland met koeien en ze brachten die naar ons. Op die manier hebben die mensen hun boterham kunnen verdienen al was het wel gevaarlijk. Aan de grens was er een douane, ze noemde hem 'de muggenhapper'. Dat was een

specialist in zijn vak, moet gezegd. Hij nam vaak de bus aan de grens, waar doorgaans vrouwen op zaten, met boter onder hun rokken. En hij had dat snel door. Als het warm weer was, bleef hij daar zwijgzaam staan tot de boter begon te smelten en langs hun dijen naar beneden droop. 't Was nen deugniet.

De smokkelaars kwamen overdag bij ons thuis kaarten. Eigenlijk ver-kochten we meer bier in onze keuken dan in een café. Nonkel Boer was vaste klant. Die ging dikwijls slachten bij de boeren en nam mijn vader dan mee. Voor de hulp die mijn vader aanbood, kon hij enkele stukken vlees verdienen. We hadden altijd eten maar vlees toen, dat was één keer in de week, en werd voorbehouden voor de zondag.

Dus Nonkel Boer aan de kaarttafel, samen met Patoef, die versneden en gedroogde boonbladeren rookte. Waarom toch? Dat stonk verschrikkelijk en ik werd er flauw van. Maar dat kwam omdat ge geen tabaksplanten in uwen hof mocht zetten zonder dit aan te geven aan de Duitsers. Alles moest aangegeven worden. De boeren moesten jaarlijks hun aantal koeien en varkens opgeven. Een deel ervan was voor de soldaten van het bezettingsleger.

Nonkel Boer sjiekte op zijn rollekestabak. Dat zat in een kuipke met een soort siroop er op. Bazaar jong! Geen wonder dat hij het uitspuwde tijdens het kaarten. Wij stookten in den tijd kolen, al was het eerder slam: geruis aangevuld met water. Daarnaast hadden we ook wat hout van onze burens. Die voorzagen ons van *kliëfelingen* en *heuldotten*. Kliëfelingen waren grove stukken hout. Heuldotten was de restafval die ze haalden wanneer ze blokken met een boor uitboorden vanbinnen. Dat werd gedroogd in een ren, en daar kon ge dan de kachel mee aanmaken. Die kliëfelingen werden gestoken in een grote ijzeren bus. We stampten dat aan met lemen, restafval van de vlassers, die woonden dan weer recht tegenover ons. Die moest stevig aangestampt worden en als de kachel goed rood zag dan moesten daar boven de ringen af en zette ze die bus vanboven, omgekeerd op de Leuvense stoof. De 'Koolbus' werd dat genoemd. En 's avonds was het drummen om aan die stoof te zitten om de voeten te warmen. Ik herinner me dat als bijzonder gezellige avonden. Temeer omdat wij een radio hadden, goed weggestoken want ook dat mocht niet van de bezetters. Net zoals koffie. Bij het uitbreken van de oorlog hebben we net op tijd voldoende koffie op zolder kunnen verstoppen in grote ijzeren bulken. We hebben heel de oorlog koffie kunnen drinken. Gelukkig stond er in die tijd geen vervaldatum op.

Nonkel Boer dus, daar waren we. Die sjiekte en spuwde alsmaar op die koolbus die wat verder stond. Mijn moeder zei dan: 'Gaston, zet die eens wat dichter.' Nonkel Boer spuwde er weer op. Mijn moeder nogmaals: 'Zet ze nog wat dichter.' Tot nonkel Boer zei: 'Als ge ze nou nog eens wa dichter zet, dan sjiek ik er in!'